

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul IV nr.42

Iunie 2001

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna iunie 2001	2
<i>Evoluția producției</i>	- Tendință pozitivă a producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Evoluție favorabilă a stocurilor.....	6
<i>Factori care limitează producția</i>	- Blocajul financiar - principala cauză a disfuncționalităților procesului de producție.....	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Trend descendent al forței de muncă angajate în industrie	8
<i>Prețuri</i>	- Creștere ușoară a prețurilor	9
<i>Investiții</i>	- Trend pozitiv al investițiilor	9
<i>Profitabilitate</i>	- Evoluție mai puțin favorabilă a profitabilității	10
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

*Tendințe
generale*

Evoluțiile principalilor indicatori în luna iunie 2001

Din opiniile exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură în luna iunie se conturează o evoluție în general favorabilă a principalilor indicatori economici ai activității de producție industrială.

Aproape 40 la sută dintre participanți anticipează o tendință ascendentă a producției industriale, iar peste 43 la sută apreciază că aceasta se va menține la nivelul lunii anterioare. Gradul estimat de utilizare a capacităților de producție se situează și în această lună peste nivelul de 70 la sută. Atât volumul comenzilor totale, cât și al celor pentru export se vor încadra pe un trend ascendent.

Circa 24 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că pe ansamblul sectorului industrial stocurile de produse finite se vor diminua, în timp ce aproximativ 8 la sută dintre respondenți estimează o evoluție ascendentă a acestora. Stocurile de materii prime se situează în continuare în majoritatea ramurilor (peste 86 la sută dintre opinii) la un nivel satisfăcător, însă în unele sectoare (reprezentate de circa 9 la sută dintre cei chestionați) problemele generate de insuficiența materiilor prime persistă.

Principalii factori pe care managerii întreprinderilor participante la sondaj îi consideră drept cauze ale limitării creșterii economice sunt în continuare blocajul financiar, evoluția cursului monedei naționale, nivelul dobânzilor bancare, reducerea cererii pentru unele produse și lipsa materiilor prime.

Expectațiile inflaționiste induse de anunțarea intenției de majorare a tarifelor la energia electrică și termică sunt prezente în opiniile exprimate de 25 la sută dintre cei chestionați. Similar lunii precedente, circa 70 la sută dintre agenții economici participanți la sondaj anticipează o evoluție nemodificată a prețurilor.

Numărul de salariați din industrie se situează în continuare pe un trend descendent; procentajul celor care estimează o tendință ascendentă a forței de muncă este în ușoară creștere, situându-se în jurul nivelului de 7 la sută (față de 5 la sută în luna precedentă). Majoritatea respondenților estimează că nu vor avea loc modificări esențiale în ceea ce privește forța de muncă în industrie.

Auspiciile optimiste sub care a debutat trimestrul II în ceea ce privește estimările asupra evoluției investițiilor și ratei profitabilității se mențin, dar pentru luna iunie doar circa 30 la sută și respectiv 20 la sută dintre respondenți anticipează un trend ascendent al acestor indicatori; procentajul celor care apreciază că rata profitabilității se va înscrie pe un trend descendent a crescut cu 10 puncte procentuale comparativ cu cel din luna precedentă.

Tendință pozitivă a producției industriale

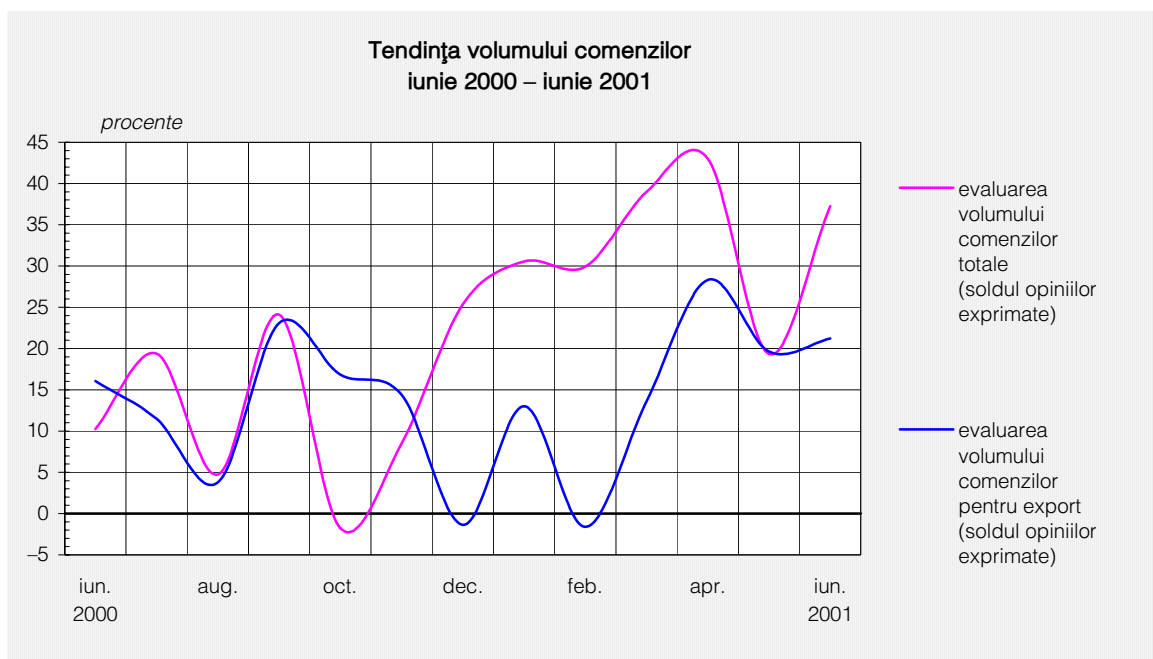
În luna iunie, din aprecierile managerilor întreprinderilor participante la sondaj se conturează o evoluție pozitivă a volumului total de comenzi (atât pentru piața internă, cât și pentru export).

Circa 45 la sută (față de 36 la sută în luna mai) dintre agenții economici a căror activitate se desfășoară în sectorul industrial estimează creșterea portofoliului de comenzi în luna în curs și mai mult de 46 la sută anticipează menținerea acestuia la același nivel; opiniile defavorabile reprezintă circa 7 la sută (comparativ cu peste 16 la sută în luna precedentă).

Sectoarele în care mai mult de jumătate dintre participanți preconizează că vor avea o dinamică accentuată a volumului comenzilor sunt: industria materialelor de construcții, metalurgia, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a petrolului, industria textilă.

Evoluții	Mai 2001	Iun. 2001
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	70,8%	71,0%

Reducerea portofoliului de comenzi este anticipată îndeosebi de către agenții economici care își desfășoară activitatea în industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, precum și de o parte a celor din activitatea de construcții.

*Evoluție
ascendentă
a volumului
comenzilor
din industrie*

Estimările exprimate de managerii întreprinderilor participante la sondaj relevă o evoluție ascendentă a comenzilor pentru export. Circa 29 la sută dintre respondenți anticipează o creștere a exporturilor, în timp ce reduceri ale portofoliului de comenzi pentru export sunt semnalate de numai 8 la sută. Un procentaj de 40 la sută dintre răspunsuri indică o evoluție nemodificată.

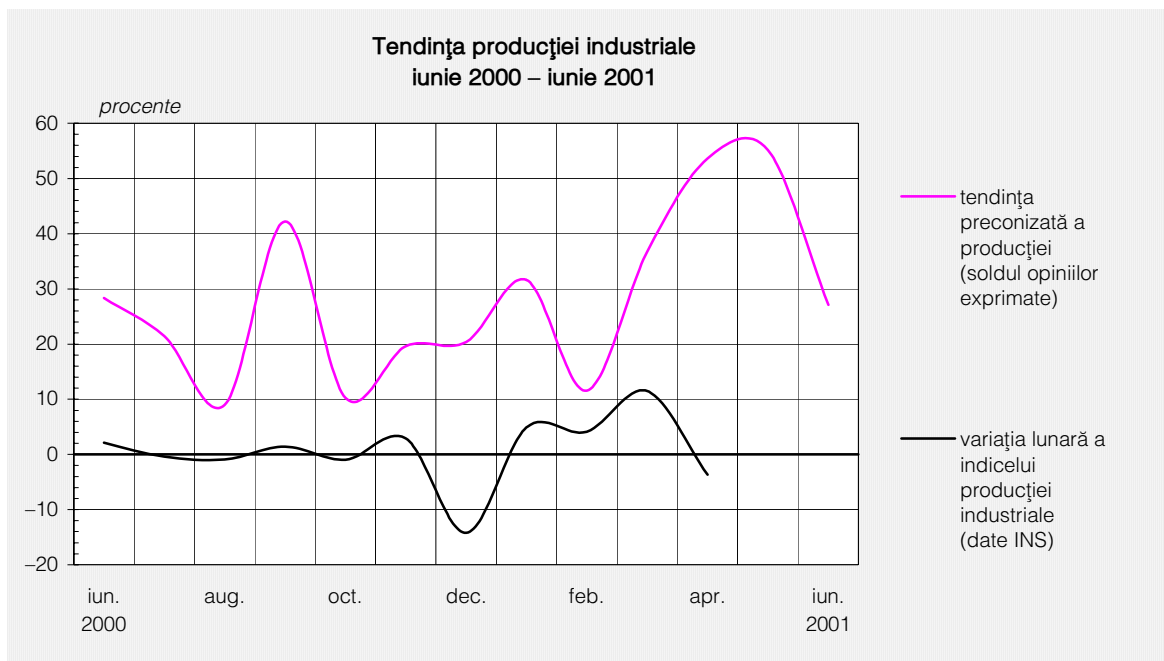
Cererea externă pentru produsele realizate va fi mai mare pentru agenții economici localizați în industria textilă, prelucrarea petrolului, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente și cea a mijloacelor de transport.

Nu toți agenții economici au reușit însă să își mențină poziția deținută anterior sau să identifice noi piețe externe pentru produsele realizate. Astfel, pentru agenții economici din industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, poligrafie, industria chimică și chiar o parte a celor din industria ușoară (care deține cea mai mare pondere în totalul exporturilor), nivelul cererii la export este mai scăzut decât în luna precedentă.

În privința evoluției producției industriale, se conturează menținerea trendului pozitiv semnalat în luna anterioară. Procentajul celor care consideră că vor obține o producție superioară comparativ cu luna anterioară este, în luna iunie, rezultatul opiniilor exprimate de aproape 40 la sută dintre participanții la sondaj. Un procentaj de circa 43 la sută (superior cu 10 puncte procentuale celui din luna mai) semnalează stabilizarea cererii și menținerea producției la nivelul lunii precedente în sectoarele pe care le reprezintă.

Ca urmare a pierderii unor segmente de piață și a reducerii corespunzătoare a cererii, circa 12 la sută dintre agenții economici apreciază că vor realiza o producție mai mică decât în luna mai, când numai 6 la sută dintre cei chestionați anticipau un trend descendent al producției.

Evoluție pozitivă a producției industriale

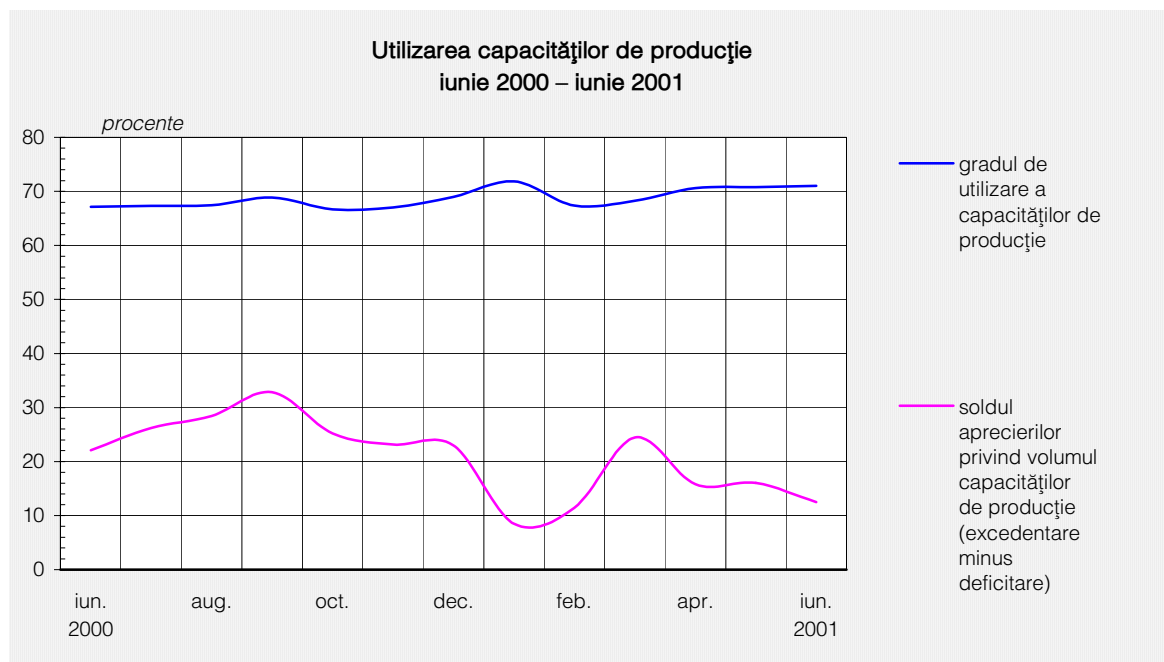
Evoluții peste media industriei sunt așteptate în următoarele ramuri: industria alimentară, industria textilă, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria mijloacelor de transport. O revigorare a activității este preconizată și în sectorul construcțiilor.

Tendențe contrare sunt anticipate de agenți economici din industriile extractive, industria de prelucrare a lemnului, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, precum și de o parte a agenților din industria de prelucrare a petrolului.

Ca și în luna precedentă, capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de peste 70 la sută, pentru majoritatea agenților economici gradul de utilizare a acestora situându-se în apropierea mediei pe industrie.

Nivelul minim estimat de utilizare a capacităților de producție existente se situează în jurul a 60 la sută și este semnalat în industria mijloacelor de transport; cel maxim este de 84 la sută și se regăsește în industria ușoară.

Aproape 85 la sută dintre participanți apreciază că există o bună corelație între capacitățile existente și programul de producție. În industria alimentară, industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a lemnului, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, industria chimică, și, într-o mai mică măsură, în activitatea de construcții, industria ușoară și metalurgie sunt în continuare semnalate deficiențe în utilizarea capacităților de producție aflate în exploatare.

Potențialul tehnologic este în general corelat cu programul de producție

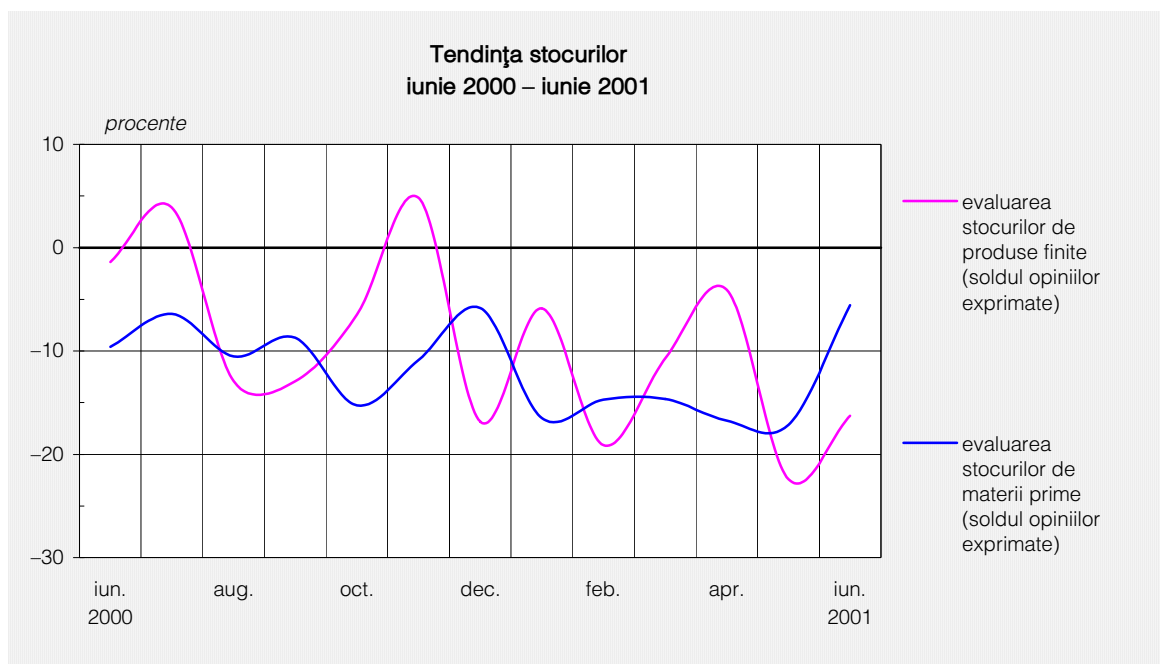
Stocuri

Evoluție favorabilă a stocurilor

Fenomenul de absorbție a stocurilor de produse finite va continua și în această lună, dar cu intensitate mai redusă. Circa 24 la sută dintre participanții la sondaj (față de 30 la sută în luna mai și 21 la sută în luna aprilie) apreciază că dispun încă de piețe de desfacere permeabile pentru produsele realizate și că stocurile de produse finite vor avea în continuare o evoluție descendentă. Cele mai multe opinii în acest sens provin de la agenții economici din sectorul de prelucrare a petrolului, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria chimică și industria de mașini și echipamente.

Evoluții	Mai 2001	Iun. 2001
Stocurile de produse finite	↘	↘
Stocurile de materii prime	↘	↘

La polul opus se situează cei care estimează o evoluție ascendentă a stocurilor de produse finite, aceștia însumând un procentaj de circa 8 la sută.

Pentru prima dată în ultimele 12 luni, procentajul celor care apreciază că au suficiente materii prime depășește nivelul de 86 la sută, iar procentajul celor care reclamă persistența dificultăților legate de asigurarea necesarului de materii prime se situează sub 10 la sută.

Sectoarele unde lipsa materiilor prime continuă să afecteze buna desfășurare a procesului de producție sunt în continuare industria alimentară, industria textilă, industria lemnului și a mobilei, edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport și activitatea de construcții.

Blocajul financiar – principală cauză a disfuncționalităților procesului de producție

Managerii din întreprinderile participante la sondajul de conjunctură identifică cu prioritate între cauzele limitării creșterii producției industriale dificultățile generate de nerespectarea disciplinei financiare. Blocajul financiar este în continuare perceput drept principalul factor care împiedică buna desfășurare a procesului de producție de circa 56 la sută dintre cei chestionați.

Problemele de solvabilitate sunt prezente în aprecierile unui procentaj variind între 60 și 87 la sută dintre agenții economici din următoarele ramuri: industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, poligrafie, metalurgie, industria de mașini și echipamente, prelucrarea petrolului și activitatea de construcții.

Deprecierea monedei naționale este nominalizată de circa 39 la sută dintre participanții la sondaj pentru influențele negative asupra procesului de producție. În funcție de dependența de importul de materii prime, evoluția nefavorabilă a cursului de schimb leu/dolar este menționată drept factor care contribuie la limitarea creșterii producției industriale în majoritatea sectoarelor de activitate, în proporții cuprinse între 32 și 88 la sută. Excepție fac industriile extractive, industria de mașini și echipamente, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică și industria mijloacelor de transport, unde deprecierea leului pare a fi mai puțin resimțită.

Circa 37 la sută dintre participanții la sondaj consideră că accesul la creditele bancare, care i-ar putea sprijini în relansarea activității prin furnizarea lichidităților sau a surselor necesare pentru investiții, este limitat, ca urmare a nivelului ridicat al dobânzilor active practicate de bănci în relațiile cu clienții nebankari. Astfel de aprecieri au fost făcute în principal de agenții economici din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, metalurgie, chimie și fibre sintetice, industria de mașini și echipamente, edituri, poligrafie și activitatea de construcții.

Cu toate că aproape 85 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că volumul comenzilor are un trend ascendent sau se situează cel puțin la nivelul lunii precedente, portofoliul de comenzi nu asigură totuși o acoperire corespunzătoare a programului de producție. Circa 26 la sută dintre respondenți (localizați în industria alimentară și ușoară, industria de prelucrare a lemnului, industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a petrolului și activitatea de construcții) apreciază că cererea este insuficientă și constituie unul dintre factorii perturbatori ai procesului de producție.

Un procentaj de circa 20 la sută dintre agenții economici consideră că lipsa materiilor prime afectează activitatea în sectorul de prelucrare a petrolului, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară, metalurgie și industria poligrafică.

Utilizarea
forței de muncă

Trend descendent al forței de muncă angajate în industrie

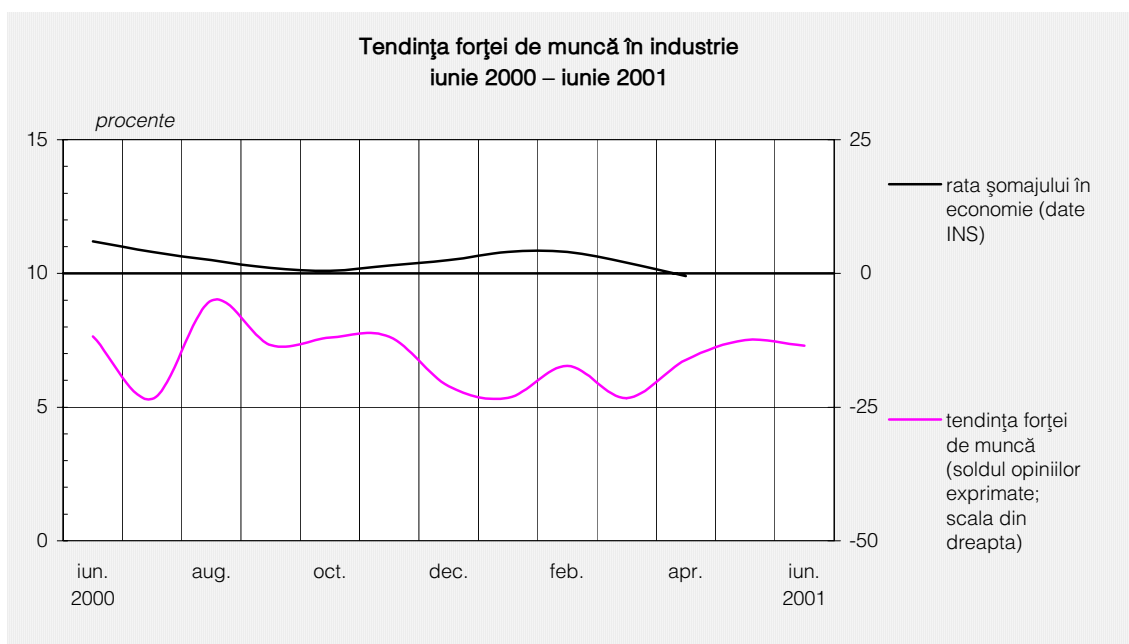
Pentru luna iunie estimările agenților economici participanți la sondaj privind evoluția forței de muncă angajate în activitățile industriale și construcții evidențiază în continuare un trend moderat descendent.

Pentru a doua lună consecutiv, procentajul celor care apreciază că în ramurile pe care le reprezintă tendința predominantă este de relativă stabilitate a nivelului de utilizare a forței de muncă depășește nivelul de 70 la sută. În industria extractivă, industria alimentară, poligrafie, metalurgie, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și industria materialelor de construcții, majoritatea agenților economici (între 80 și 90 la sută dintre participanți) apreciază că nu mai este necesar să se reducă numărul personalului.

Ca urmare a expectațiilor optimiste legate de evoluția producției, un procentaj de circa 7 la sută dintre respondenți apreciază că în sectoarele lor de activitate forța de muncă angajată va spori. Aceasta a rezultat ca urmare a răspunsurilor provenite de la o parte dintre agenții economici din ramurile extractive, industria alimentară, industria ușoară și activitatea de construcții.

Afectate în continuare de reducerile de personal sunt industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, industria de mașini și echipamente, producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, ramuri care se regăsesc și printre cele care anticipează diminuarea portofoliului de comenzi sau o utilizare sub potențialul productiv a capacităților de producție din dotare.

Trend
descendent
al forței de
muncă
angajate în
industrie

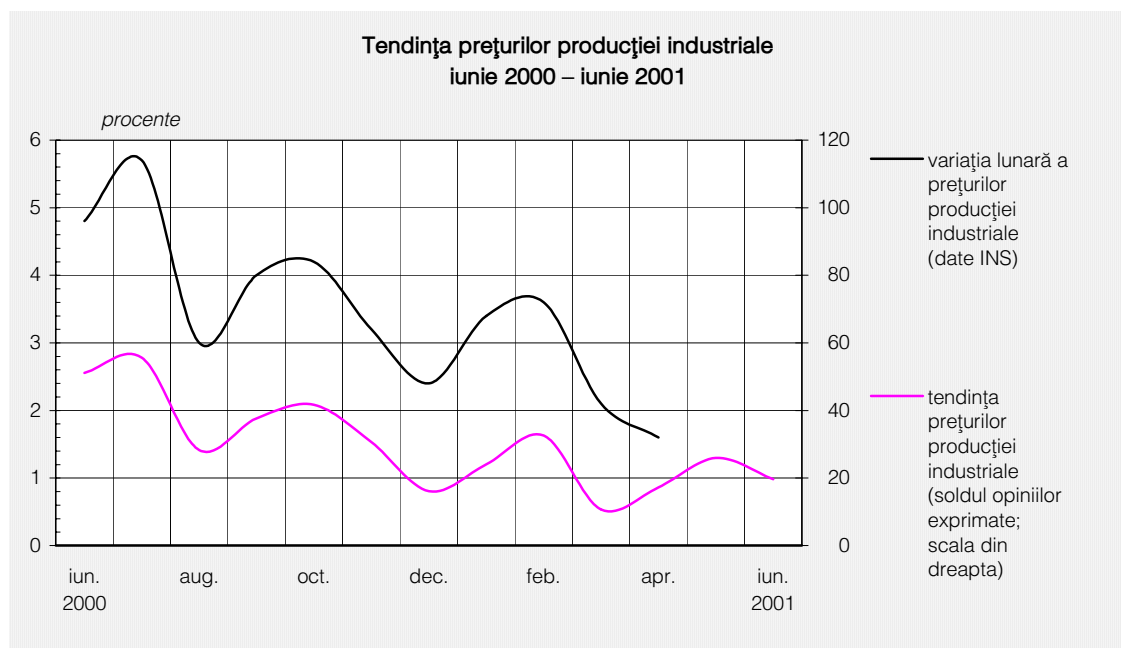

Creștere ușoară a prețurilor

Evoluția prețurilor producătorilor industriali se va menține pe același trend ușor ascendent, dar se poate aprecia că ritmul de creștere se încetinește (luând în considerare numărul mai mic de participanți care anticipează majorări de prețuri: 24 la sută față de 27 la sută în luna mai).

Industria extractivă, industria alimentară, industria textilă, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, sau activitatea de construcții constituie ramurile unde, în proporții cuprinse între 30 și 50 la sută, operatorii apreciază că prețurile practicate se vor majora.

Prețurile de producție vor continua să crească ușor

Cu toate că a fost anunțată intenția de majorare a tarifelor practicate la energie electrică și termică, majoritatea participanților la sondaj (circa 70 la sută) estimează că în sectoarele pe care le reprezintă nu vor avea loc, cel puțin pentru moment, modificări ale prețurilor practicate.

Trend pozitiv al investițiilor

Estimările agenților economici participanți la sondaj relevă menținerea procesului investițional pe un trend pozitiv

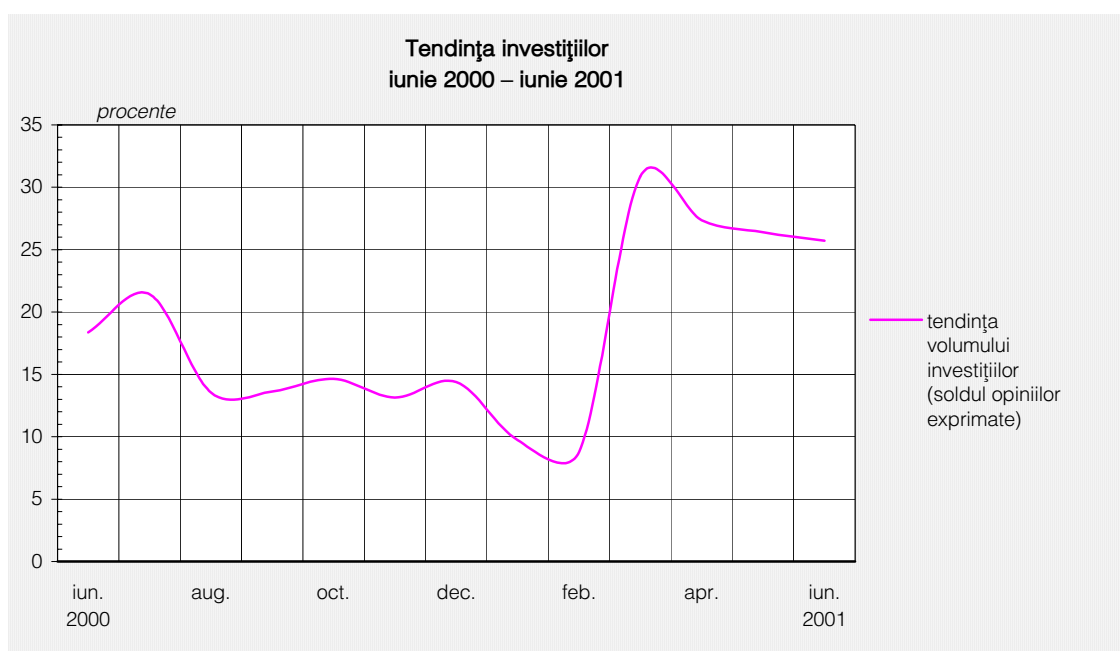
Ca și în luna precedentă, în medie pe ansamblul sectorului industrial, 30 la sută dintre participanți consideră că procesul investițional dispune de resurse și va avea o evoluție ascendentă. Distribuția pe ramuri arată că cei care au imprimat această tendință sunt în principal agenții economici din ramurile de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria mijloacelor de transport și

sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

Estimările sunt mai puțin optimiste în ceea ce privește evoluția volumului de investiții pentru luna iunie. Acestea sunt rezultatul aprecierilor exprimate de agenții economici din industria extractivă, industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, industria materialelor de construcții.

În opinia a peste 64 la sută dintre agenții economici participanți la sondajul de conjunctură, mediul investițional românesc nu va suferi modificări semnificative în perioadele imediat următoare.

Evoluție pozitivă a procesului investițional

Profitabilitate

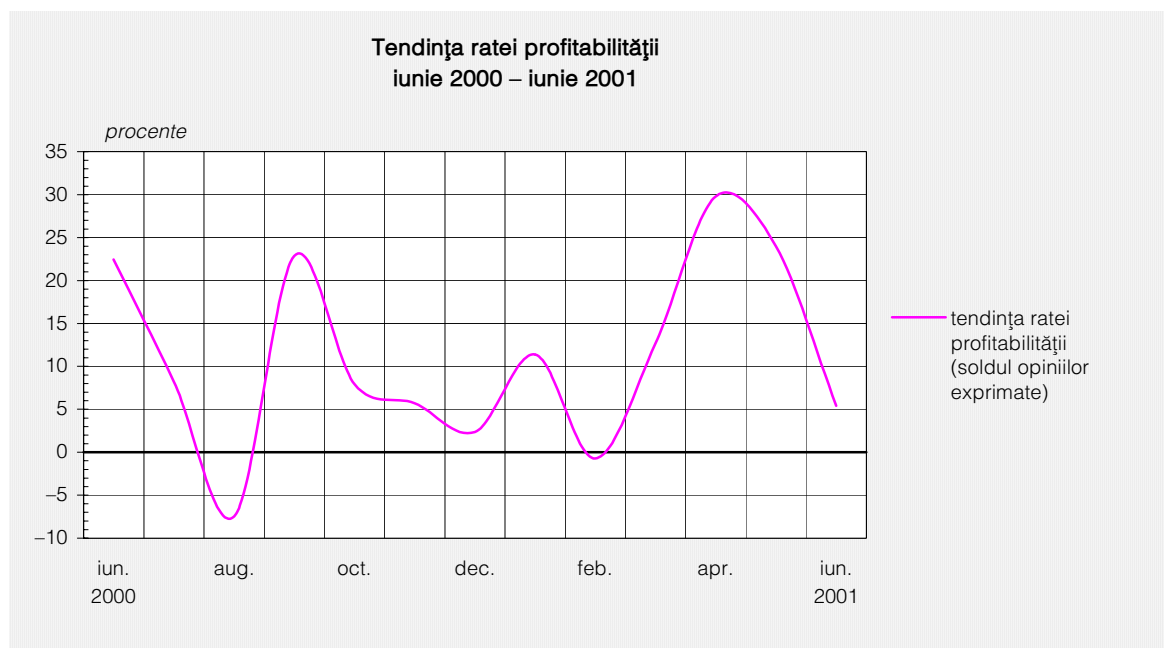
Evoluție mai puțin favorabilă a profitabilității

Obținerea unui nivel de rentabilitate satisfăcător pare a constitui o țintă din ce în ce mai greu de atins.

Un procent de 15 la sută dintre respondenți (cu 10 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă), constituit în principal din mare parte a agenților economici din sectorul de prelucrare a petrolului (63 la sută), producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (36 la sută) și din industria alimentară (21 la sută) consideră că vor avea o profitabilitate mai mică decât în luna mai.

Chiar dacă față de luna anterioară decalajul s-a redus substanțial, opiniile favorabile unei evoluții ascendente a ratei profitabilității rămân și în luna iunie superioare celor nefavorabile, situând indicatorul pe un trend pozitiv. Circa 20 la sută dintre cei chestionați anticipează o evoluție ascendentă a profitabilității. Ramurile în care se apreciază că rata

profitabilității va crește, ca rezultat al eforturilor de îmbunătățire a performanțelor economice și de identificare a elementelor neperformante ale costului de producție, sunt: industria alimentară, prelucrarea lemnului, industria materialelor de construcții, industria textilă, industria metalurgică, industria de mașini și echipamente și activitatea de construcții.

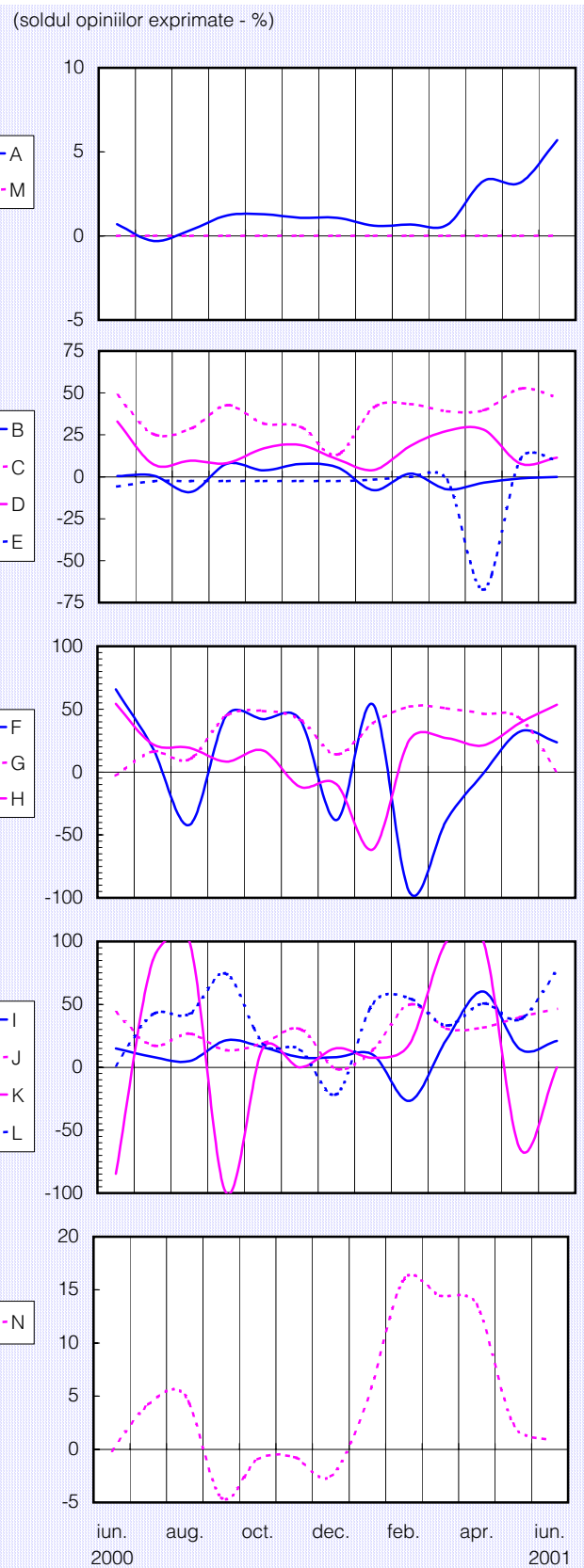
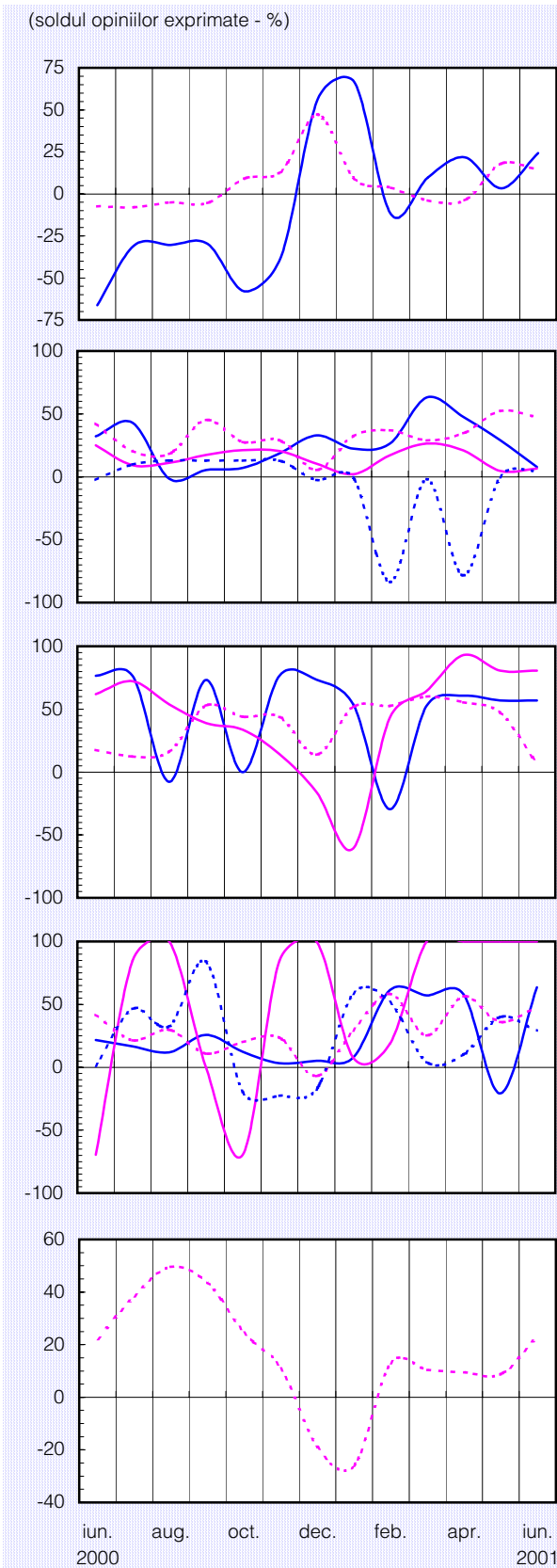

*Atenuare a
semnalelor
pozitive în
evoluția
profitabilității*

Majoritatea celor chestionați (circa 60 la sută) apreciază că își vor menține nivelul de rentabilitate. Aceste răspunsuri provin în special de la agenții economici din ramurile: poligrafie, industria extractivă, industria alimentară, industria chimică, mijloace de transport, mașini și echipamente, prelucrarea lemnului și industria ușoară.

Evaluarea volumului comenzilor totale

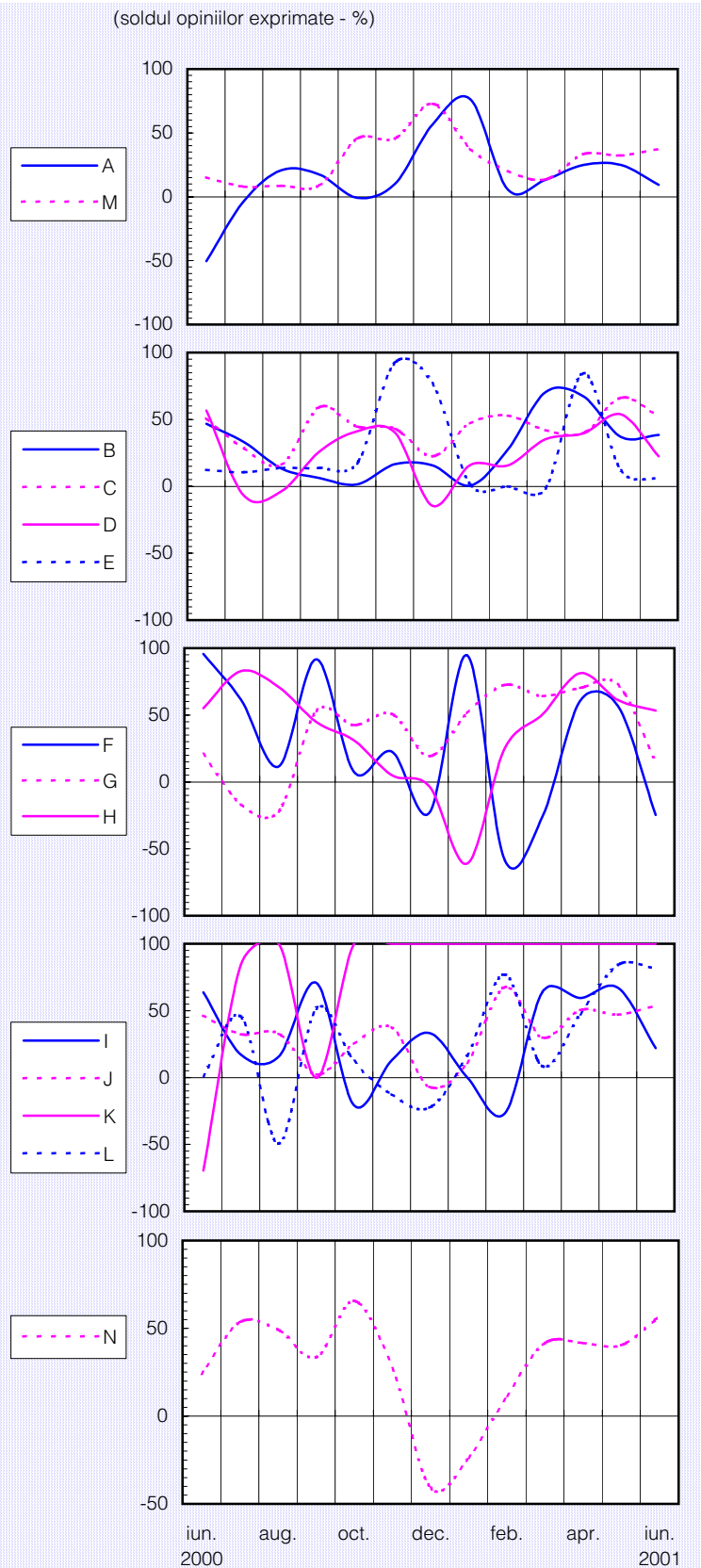
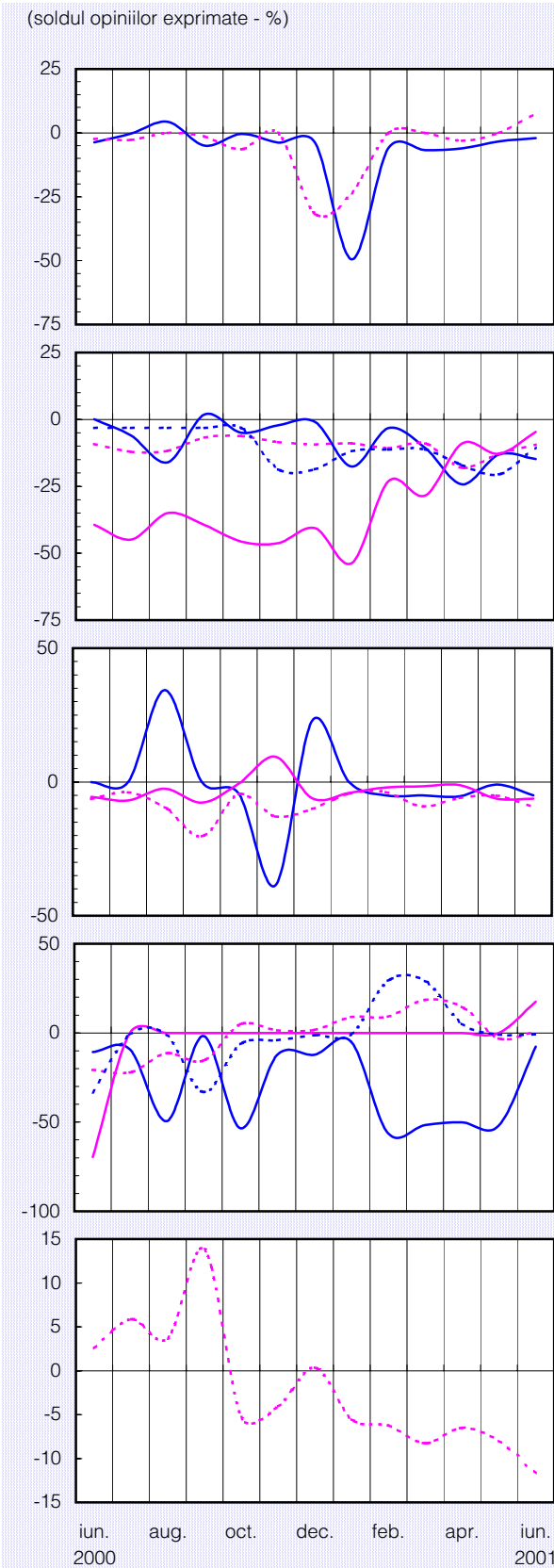
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

Tendența preconizată a producției

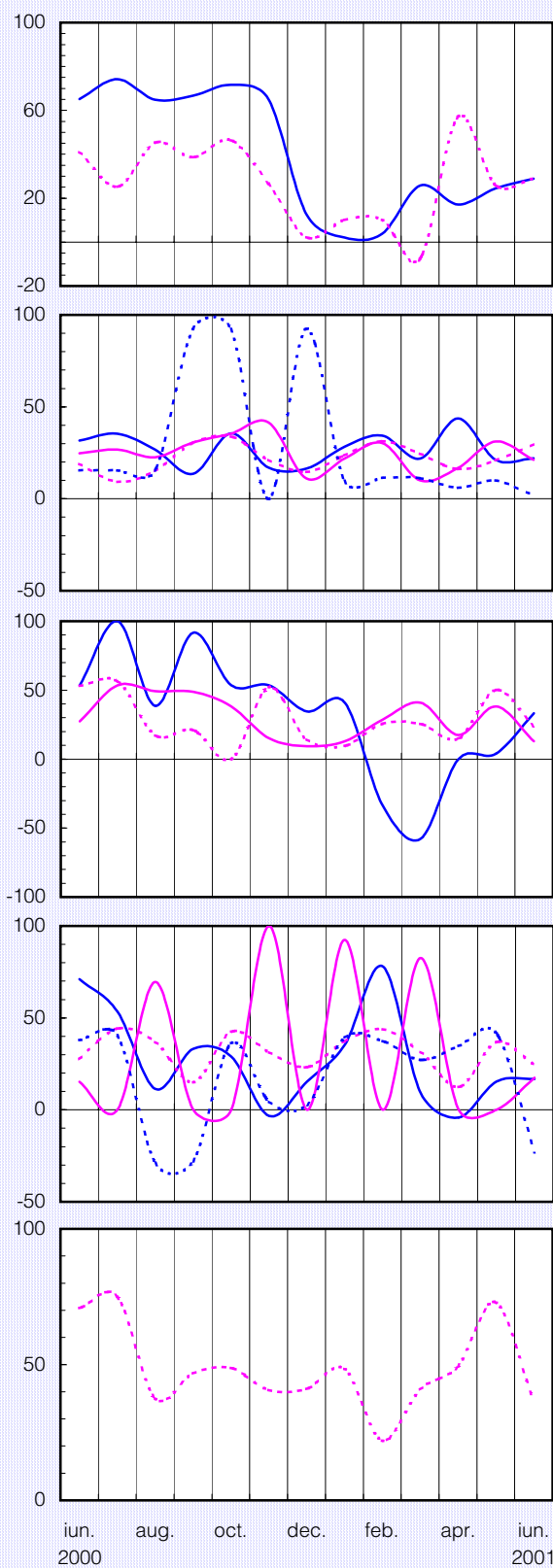

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

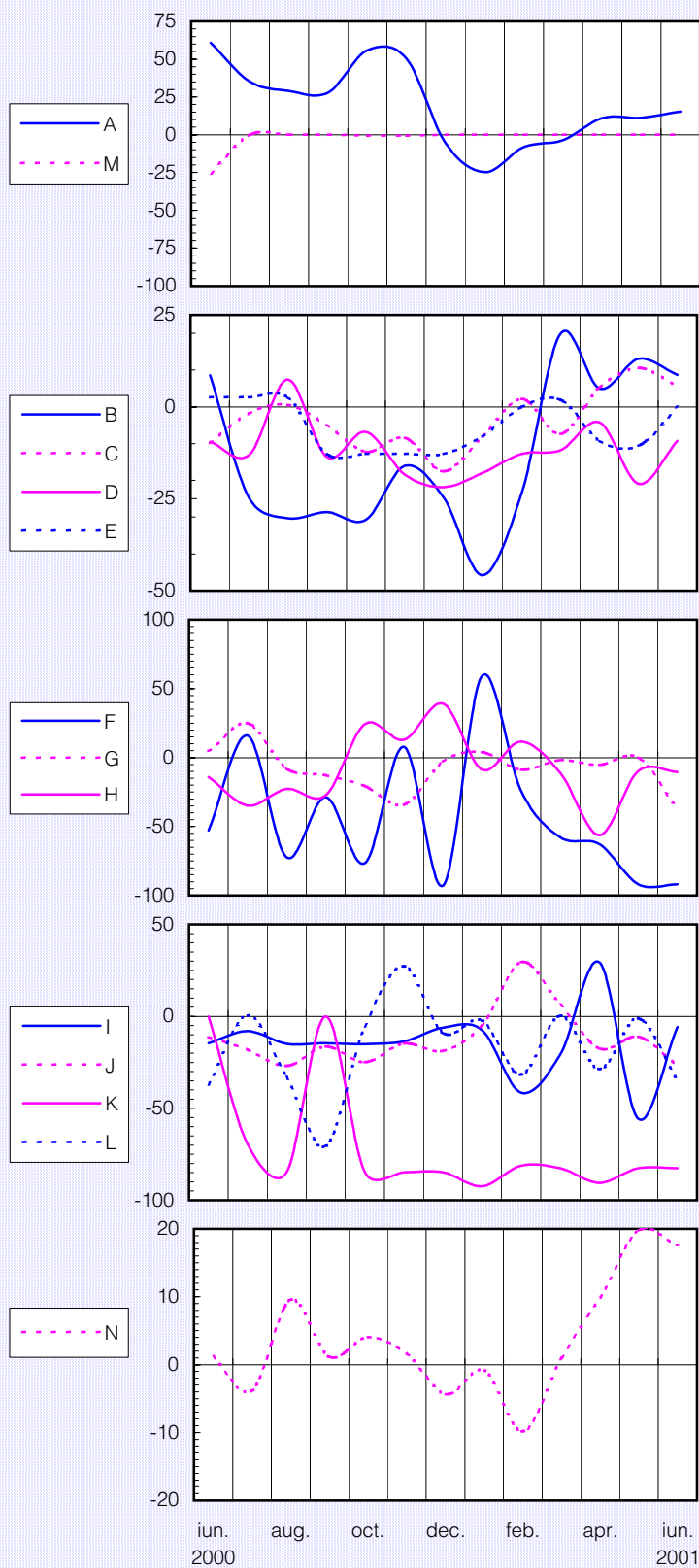
Tendința prețurilor de desfacere

Evaluarea stocurilor de produse finite

(soldul opiniilor exprimate - %)

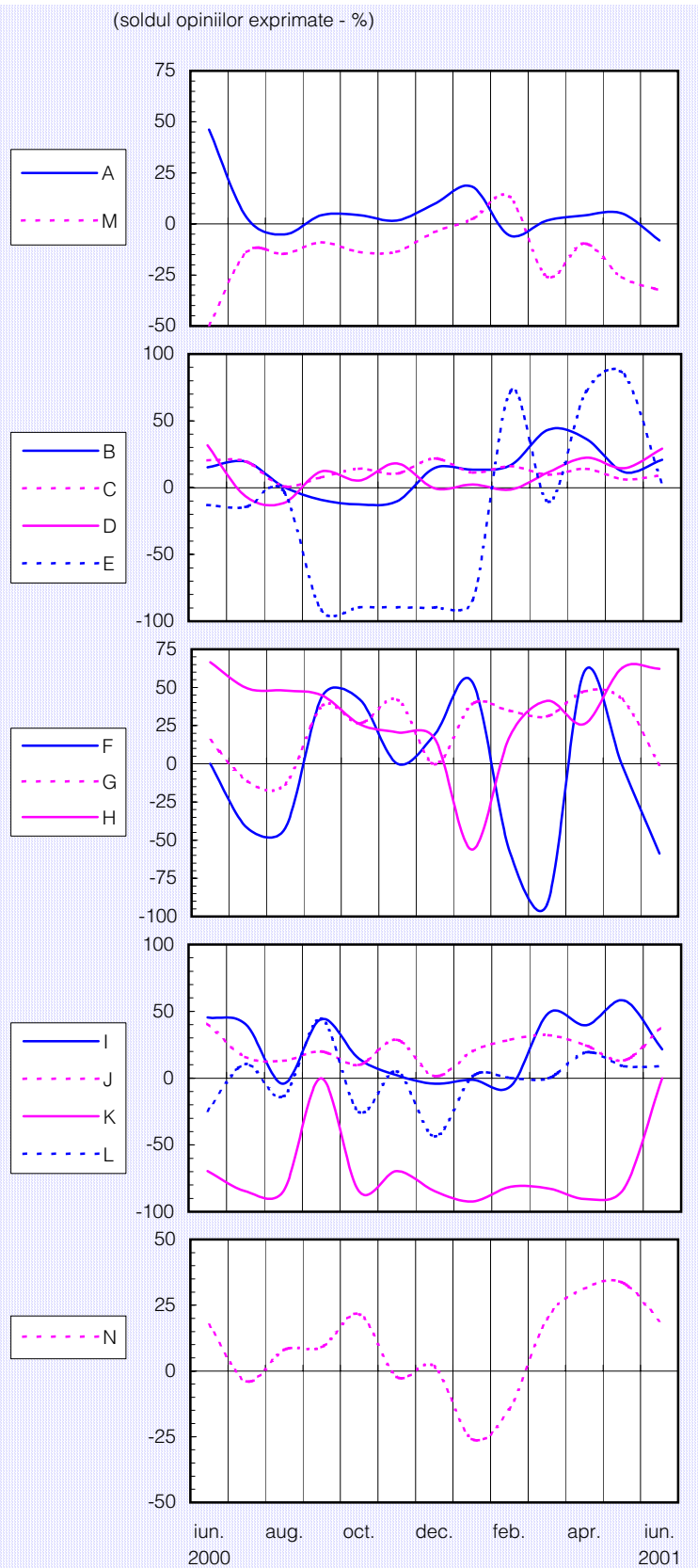
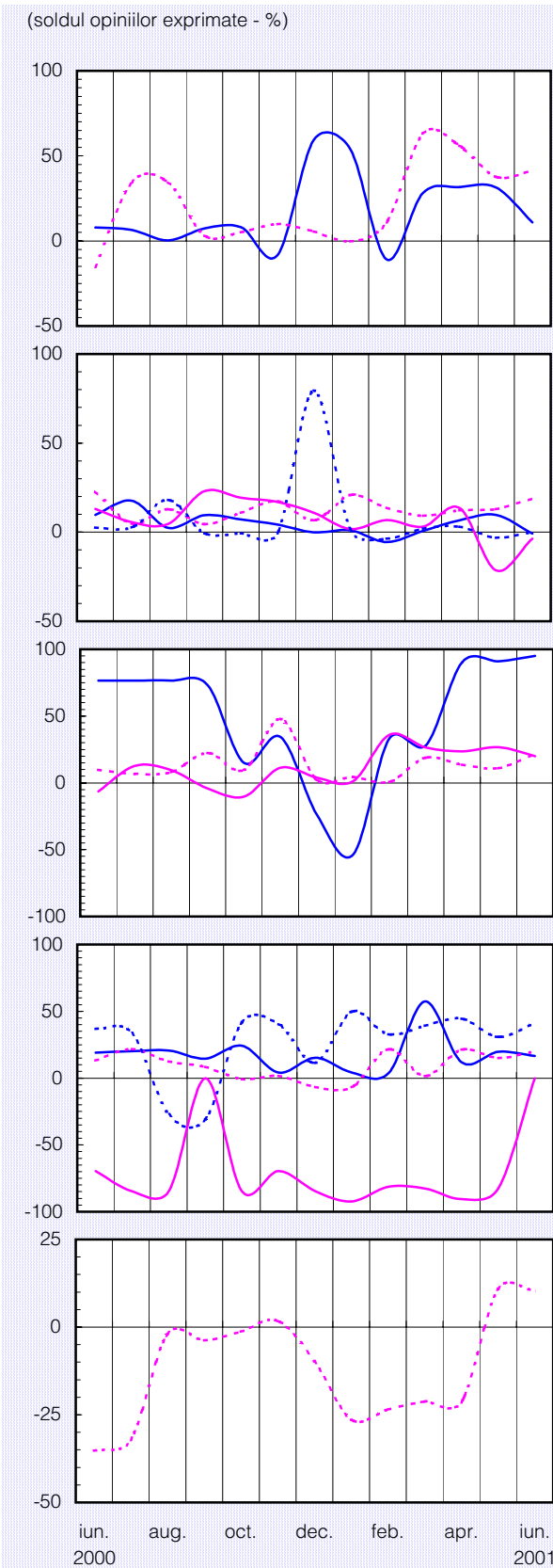
(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A** - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B** - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C** - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D** - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E** - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F** - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G** - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H** - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I** - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J** - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;
- K** - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L** - mijloace de transport;
- M** - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N** - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

Notă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 14 iunie 2001.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de Direcția Studii și Publicații, tel. 01/312.43.75, fax 01/314.97.52
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>